МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (14-15 жовтня 2022 р.)

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 1 6 3 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:
Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Ма ЦЗЄ
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ТЕМБРОДИНАМІЧНИЙ СЛУХ ЯК ФОРМОТВОРЧИЙ ЗАСОБІВ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ.

Музичний слух у його прояві по відношенню до тембру та динаміки педагоги та музикознавці називають тембро-динамічним слухом. Вчені вважають тембро-динамічний слух – однією з найвищих форм функціонування музичного слуху, бо сама його природа передбачає вимір категоріями художньо-естетичного порядку [2, с.189].. Тембро-динамічне слухове сприйняття важливе у всіх видах музичної практики але відповідальна його роль зазначається у музичному виконавстві. Тембро-динамічні слух ові уявлення в процесі інтерпретації музичних творів сприяють формуванню виконавсько-технічної майстерності: «чим тонше чує музикант переливи нюансів у звуковому спектрі, чим витонченіша його здатність внутрішньослухового уявлення відтінків, звукових градацій, тим, відповідно, досконаліше виявляється його гра». І навпаки, «чим цікавіше, багатше, різноманітніше виконання музиканта, тим більше доказів (причому найвагоміших) на користь розвиненості його тембро-динамічного слуху» [5, с. 9]..

Слід зазначити, що фортепіано – інструмент найбагатшого тембро-динамічного потенціалу. Ресурси динаміки, діапазону, педалі дозволяють створювати різноманітні мальовничо-колористичні ефекти, та багатобарвну звучність в процесі гри на роялі. Але зазначимо, що піаніст (на відміну, скажімо, від вокаліста чи скрипаля) не вільний вплинути на вже взятий звук, змінити його на посилення чи ослаблення. Однак ,«якщо у піаніста немає влади над окремим звуком, то він має в своєму розпорядженні необмежені можливості для звукових відтінків як по горизонталі, так і по вертикалі. Навіть два звуки – один, наступний за іншим, або один над іншим – можуть з'явитися у різних динамічних співвідношеннях» [1, с. 298].

Аналізуючи досвід педагогів та музикантів можна ствердувати, що формування тембрально-динамічних особливостей техніки майбутнього вчителя музичного мистецтва містить у собі такі принципи: формування чуйного піаністичного туше, особливого дотику, який заснований на тактильних відчуттях; свобода від м'язових затисків, гармонійність і природність піаністичного апарату; наявність чіткого звукового уявлення або еталона звучання; розвиток слухової уваги, вміння чуйно вслухатися у звучання інструмента; наявність досвіду музично-слухових уявлень про звучання різних

інструментів; сприйняття звукового явища, яка включає: безпосереднє сенсомоторне відчуття звуку, підсвідомий образ сприйняття, репродуктивне та продуктивне образне уявлення, що дозволяє здійснювати з ним довільні творчі операції і, нарешті, образ-поняття, виражене знаками словесної мови» [2, с.174].

У теорії музики тембр зазвичай розглядається разом з висотою, гучністю і тривалістю звука як його особлива характеристична властивість. За допомогою такої властивості слух розмежовує звуки різних голосів, інструментів і взагалі різних джерел звучання навіть в тих випадках, коли інші їхні властивості ідентичні (тобто при однаковій висотній, динамічній і просторовій позиції).

С.Кваша, Л. Степанова, розглядяючи тембро-динамічний слух відносять його до компонентів структури поліфоніčеого слуху. Структура поліфонічного слуху на думку автора включає: «мелодичний, гармонічний, темброво динамічний слух, почуття метроритму, почуття музичної логіки і здатність до «охоплення форми», здатність до внутрішнього уявлення складних узагальнених комплексів, а також певні специфічні властивості пам’яті та уваги». Автор наголошує, що всі ці компоненти знаходяться між собою в активній внутрішній взаємодії та виступають загалом як єдина здібність [2, с.174].

В. Юрчак пропонує іншу структуру музичного слуху, як явища, що складається з низки взаємопов’язаних та взаємозалежних компонентів до яких наряду із тембро-динамічним слухом входять мелодичний слух («звуковисотний слух, чуття ладу та чуття метроритму, гармонічний слух(«відчуття фонічної забарвленості акордів, сприйняття множини звуків як одного цілого, відчуття строю, ансамблю та функціональних зв’язків»), «архітектонічний слух та відчуття форми, динамічний слух (відчуття відносної гучності), поліфонічний слух як здатність виокремлювати голоси та підголоски» [7 с.398].

Таким чином, фортепіано – інструмент монохромний і можливість повної реалізації тембрально-динамічних характеристик залежить від виконавських умінь інтерпретатора. Основним механізмом темброутворення стає слухова установка, виконавська воля, що націлена на ту чи іншу темброву барву, колорит або образотворчу характеристику. Таку слухову волю виконавець набуває на основі свідомого або інтуїтивного здійснення інтерпретаційного аналізу фактури. Саме методика реалізації тембрального змісту музичного твору у виконавській сфері майбутніх учителів музичного мистецтва України та Китаю наразі дедалі більше потребуватиме більшої уваги щодо формування зазначеного феномену.

Література

1. Гусак, В. Рухова пам’ять майбутніх учителів музики: сутність і проблеми розвитку : монографія / Владислав Гусак. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – 232 с.
2. Кваша С.І. Поліфонічний слух як предмет теоретичного осмислення в сучасній музичній Науці. «Young Scientist» № 11 (63) November, 2018
3. Кечхуашвили Г. Н. Установочная модель восприятия // Психологические исследования, посвящённые 85-летию со дня рождения Д. Н. Узнадзе. — Тбилиси, 1973. — С. 173 – 185.
4. Левицька І.М, Розвиток тембрового с луху дітей молодшого шкільного віку в процесі інструментального музикування.Наукогві записки Серія :Педагогічні науки.Випуск 170.стр.188-192
5. Раздвіл Т.А. Теоретико-методичні основи формування виконавської майстерності баяністів-акордеоністів в умовах мистецькопедагогічної освіти : навч.-метод. посібн. – Умань : ФОП Жовтий О.О. 2014. – 19 с.
6. Степанова Л.П. Методика розвитку поліфонічного слуху молодших школярів на уроках музики [Електронний ресурс]: теорія та методика музичного навчання : дис. … канд. пед. наук : 13.00.02 – К., 2011. – 256 с.
7. Юрчак В. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до музично-теоретичного навчання учнів початкових класів / В. В. Юрчак. – С .395-402 Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. В. Радул [та ін.]. – Кіровоград : КДПУ, [б. р.]. – Вип. 103. – 2012. – 424 с.

Карина ЧЕПІЛЕВСЬКА

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Науковий керівник Г. Ніколаї

доктор педагогічних наук, професор

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ДО ПРОБЛЕМИ ТАНЦЮВАЛЬНО-ПОСТАНОВЧОЇ РОБОТИ У ФОРМАТІ МЮЗИКЛУ

Анотація. *У статті висвітлюється проблема підготовки фахівців хореографічного мистецтва до танцювально-постановчої роботи на основі лексики бальної хореографії у форматі жанру мюзикл. Приділено увагу таким феноменам, як балетмейстер і його функції, а також музична драматургія.*